

Министерство на
енергетиката

ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
И ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ

ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2009-2014
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА

ПРОГРАМА BG04 „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ“

ПРОЦЕДУРА BG04-02-03

„ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА
ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ В ОБЩИНСКИ И ДЪРЖАВНИ СГРАДИ И ЛОКАЛНИ
ОТОПЛИТЕЛНИ СИСТЕМИ“

ДОГОВОР ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

РЕГИСТРАЦИОНЕН НОМЕР НА ДОГОВОРА:	BG04-02-03-018-014
НАИМЕНОВАНИЕ НА ПРОЕКТА:	Повишаване на енергийната ефективност и използване на възобновяема енергия в общински сгради и локални отоплителни системи на „МБАЛ-Ардино“ ЕООД и СОУ „Васил Левски“ в гр. Ардино, община Ардино

Размер на предоставяната
безвъзмездна финансова помощ по Проекта: 488 229.01 лева/249 627.53 евро

Продължителност на Проекта:

тринадесет месеца

Днес, 18.08.2015 г. в гр. София, между:

Министерство на енергетиката, в качеството му на Програмен оператор по Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“ (Програма BG04), финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 – 2014 (ФМ на ЕИП), представлявано

От Антон Павлов, заместник-министър, и ръководител на програмния оператор и

Люба Грозданова, дирекция „Финанси и управление на собствеността“

наричани по-долу

Програмен оператор, от една страна

и

Община Ардино, със седалище гр. Ардино, Област Кърджали, ул. „Бели брези“ № 31, представлявано от Ресми Мехмед Мурад – Кмет на Община Ардино, наричан по-нататък за краткост Бенефициент.

На основание решение на Ръководителя на Програмния оператор на Програма BG04 относно проектно предложение с входящ номер: **BG04-02-03-018**

се сключи настоящият Договор за следното:

ЧЛЕН 1

ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

1. С настоящия Договор Програмният оператор отпуска на Бенефициента безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на Проект: **„Повишаване на енергийната ефективност и използване на възобновяема енергия в общински сгради и локални отоплителни системи на „МБАЛ-Ардино“ ЕООД и СОУ „Васил Левски“ в гр. Ардино, община Ардино“** във вида одобрен от Програмния оператор (Приложение А), наричан по-нататък „Проекта“, а Бенефициентът приема безвъзмездната финансова помощ и се задължава да изпълни Проекта при спазване на изискванията на Договора и Общите условия за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (Общи условия) включително и приложенията към тях.
2. С настоящия Договор Бенефициентът и Партньорът/ите, когато не са организации на бюджетна издръжка (според съответното им участие) се счита/т за получател/и на минимална помощ („de minimis“ aid) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 ст Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis

(OVL 352 от 24.12.2013 г.)(ако е приложимо, като се посочва и размера на помощта).

3. Програмният оператор отпуска безвъзмездната финансова помощ при условията на настоящия Договор и приложенията – неразделна част от него. Датата на подписване на Договора да се счита и за дата на предоставяне на помощта по смисъла на чл. 3, т. 4 от Регламент 1407/2013 г.
4. Настоящият Договор влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

ЧЛЕН 2

СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

1. Срокът за изпълнение на Проекта, финансиран по настоящия Договор е **13 (тринадесет) месеца**.
2. В случай че бъде одобрено удължаване на срока на проекта от Комитета на Финансовия механизъм, крайният срок на настоящия договор се удължава автоматично до крайната дата съгласно одобреното удължаване, но не по-късно от 30.04.2017 г.
3. Изпълнението на Проекта започва от датата на влизане в сила на настоящия Договор.
4. Всички дейности, включително разплащания към изпълнители, представянето на окончателния технически доклад и окончателния финансов отчет, трябва да приключат в рамките на срока за изпълнение на Проекта.

ЧЛЕН 3

РАЗМЕР НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

1. Предоставената безвъзмездна финансова помощ е в размер на **249 627.53 евро** (двеста четиридесет и девет хиляди и шестстотин и двадесет и седем евро и петдесет и три евроцента), съгласно Решението на Програмния оператор, с равностойност, изчислена по фиксирания курс на Българска народна банка (БНБ) 1 евро = 1,95583 лева, представлява **488 229.01 лева (четиристотин и осемдесет и осем хиляди и двеста и двадесет и девет лева и една стотинки)**.
2. Средствата ще се превеждат по банкова сметка IBAN ..... – BIC код..... на обслужващата банка на Бенефициента.
3. В случай, че Сертифициращият орган не сертифицира платени от Програмния оператор на Бенефициента суми, както и възстановени на Бенефициента разходи над размера на сертифицираните такива, Програмният оператор има право да извърши прихващане на съответните суми от следващото плащане към

Бенефициента. В случай, че Програмният оператор не си възстанови дължимите му суми от следващото плащане, Бенефициентът е длъжен в 14-дневен срок от датата на уведомяването му да преведе остатъка по банковата сметка на Програмния оператор: **банка БНБ, IBAN номер на сметка: BG94 BNBG 9661 3000 1421 01, BIC код BNBGBGSD**. В случай, че Бенефициентът не възстанови съответните суми в срока за доброволно възстановяване се прилага чл. 47, ал. 4 от Общите условия.

4. Бенефициентът следва да покрие всички недопустими разходи, направени при изпълнение на дейностите, със свои собствени средства.
5. В случай на надвишаване на договорения размер на допустимите разходи в резултат на увеличаване на цени, не добро планиране и др., необходимите допълнителни разходи следва да бъдат осигурени за сметка на Бенефициента.

ЧЛЕН 4

ОТЧИТАНЕ НА БЕНЕФИЦИЕНТА И ПЛАЩАНИЯ

1. Бенефициентът може да поиска от Програмния оператор извършване на авансово плащане, в размер до 30 % (тридесет на сто) от договорената безвъзмездна финансова по чл. 4.4 от настоящия Договор. Авансовото плащане се заявява от Бенефициента с искане за плащане (Приложение 1). Плащането се извършва в рамките на 10 работни дни по банковата сметка на бенефициента при наличието на отпуснат лимит от Национален фонд.
2. Общият размер на авансовото и междинните плащания не може да надхвърли 80 % (осемдесет на сто) от договорената безвъзмездна финансова помощ по чл. 4.4 от настоящия Договор.
3. Размерът на окончателното плащане се изчислява, като от всички общо верифицирани разходи по Проекта, финансирани чрез безвъзмездната финансова помощ, се приспадат отпуснатите авансово и междинни плащания.
4. Междинни плащания се правят на базата на действително изпълнени дейности, извършени и верифицирани разходи и след подаване на искане за плащане по образец (Приложение 1), както и представяне на Междинен технически доклад по образец и на Финансов отчет по образец, и след представяне на разходооправдателни документи.
5. Окончателно плащане се извършва след подаване на искане за плащане по образец (Приложение 1), представяне на Окончателен технически доклад по образец и Финансов отчет по образец, и след представяне на разходооправдателни документи.

6. Разходооправдателните документи трябва да са издадени на името на бенефициента и/или на партньорите по проекта и в тях трябва да е указано, че „разходът се извършва по проект №....., Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“.
7. Междинните и окончателни плащания към Бенефициента се извършват в срок от 10 работни дни след верифициране на разходите при наличие на разполагаем лимит. Бенефициенти, за които е открит отделен десетразряден код, срокът започва да тече от датата на регистриране на платежното нареждане в Системата за електронни бюджети (СЕБРА). Срокът за извършване на плащанията изтича в деня на нареждане на сумата от банковата сметка на Програмния оператор по банковата сметка/десетразрядния код на Бенефициента.
8. Бенефициентът е длъжен да извършва всички плащания по Проекта, които са на единична стойност над 3 000 лв. (три хиляди лева), по безкасов път. В противен случай Програмният оператор не верифицира извършените разходи.
9. Разходите за изпълнение на дейностите са допустими, ако са извършени в срока на изпълнение на Проекта, посочен в чл. 2.1 от настоящия Договор, като разплащането по тях може да бъде извършвано до представянето на Окончателен финансов отчет, но не по-късно от 2 месеца след приключване на проектните дейности.

ЧЛЕН 5

ПАРТНЬОРИ

1. Бенефициентът изпълнява Проекта при условията на Приложение А със следните Партньори:
  - [пълно наименование на Партньора съгласно регистрацията му], със седалище..... и адрес на управление:..... [адрес на управление, ЕИК или еквивалентен официален регистрационен номер, ако има такъв]
2. Отношенията между Бенефициента и Партньора/ите се уреждат със Споразумение, приложение към настоящия договор. При взаимоотношенията с отделните Партньори, Бенефициентът е длъжен да спазва разпоредбите на Общите условия.
3. На Партньора/ите ще бъдат признати разходите, направени по Проекта в съответствие с одобрения бюджет при спазване на изискванията на Общите условия.

ЧЛЕН 6
ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ

1. С подписване на настоящия Договор Бенефициентът декларира, че е запознат със съдържанието на:

- Регламент относно изпълнението на ФМ на ЕИП 2009-2014 (Регламента);
- Меморандум за разбирателство относно изпълнението на ФМ на ЕИП 2009-2014 между Република България и Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия;
- Система за управление и контрол на изпълнението на Програма BG 04;
- Ръководството на Бенефициента;
- Други правила и указания, приети от Комитета на ФМ

и приема произтичащите от тях условия за изпълнение на Проекта. Всяко действие или бездействие на страна по този Договор, което е несъвместимо с изискванията на горепосочените документи, се счита за нарушение на Договора.

2. Задължения на Бенефициента

При изпълнението на одобрените дейности по Проекта, Бенефициентът е длъжен:

- 2.1 Да спазва всички изисквания на действащото българско и общностно законодателство, настоящия Договор и приложенията към него, и всички указанията на Националния фонд към Министерство на финансите.
- 2.2 Да осигури изпълнението на дейностите в съответствие с целите, резултатите, индикаторите, както и всички условия, посочени в настоящия Договор и приложенията към него;
- 2.3 Да изразходва средствата от безвъзмездната финансова помощ в съответствие с националното законодателство, спазвайки принципите за икономичност, ефективност и ефикасност;
- 2.4 Да осигури устойчивост на резултатите по Договора за срок от минимум 5 години след приключването на Договора. В рамките на този срок Бенефициентът е длъжен да изпълнява задължението си да не прехвърля правото на собственост върху обекта, изграден в резултат на инвестицията по настоящия Договор, да не променя предназначението на активите, придобити в резултат на изпълнението на Проекта, както и да не сключва договори от всякакъв характер с трети лица и/или извършва други действия,

които биха могли да доведат до значително изменение в резултатите от Проекта.

- 2.5 Да уведоми Програмния оператор относно всички обстоятелства, които биха имали ефект върху изпълнението на дейностите или за изпълнение на задължения, произтичащи от този Договор;
- 2.6 Да осигури високо ниво на прозрачност и отчетност, както и спазване на принципите на добро управление, устойчиво развитие и равенство между половете;
- 2.7 Да поддържа счетоводна отчетност на аналитично ниво по отношение на всички разходи, свързани с изпълнението на дейностите в съответствие с българските счетоводни правила;
- 2.8 Да носи цялата отговорност по отношение на възможни вреди, причинени от Партньора или трети страни в процеса на изпълнение на дейностите;
- 2.9 Да предоставя при поискване от Програмния оператор, Сертифициращия орган (СО), Офиса на ФМ/Комитета на ФМ, НКЗ, националните одитиращи органи и одитиращите органи на страните-донори и други одитни и контролиращи органи, определени от Офиса на ФМ на ЕИП, цялата документация и информация, свързана с изпълнението на дейностите. Бенефициентът следва да гарантира, че информацията, предоставена на Програмния оператор или на други заинтересовани страни, е изчерпателна и вярна.
- 2.10 Дейностите, изпълнявани в рамките на проекта следва да гарантират, че всички остатъчни или извлечени материали от проектната дейност ще бъдат използвани повторно, рециклирани и/или депонирани по начин, който не вреди на околната среда (ако е приложимо).

3. Задължения на Програмния оператор

В процеса на изпълнение на дейностите Програмният оператор е длъжен:

- 3.1** Да информира своевременно Бенефициента за възникнали промени в изискванията на Офиса на ФМ на ЕИП /страните-донори по отношение на отделни аспекти и/или етапи от изпълнението на дейностите, или произтичащи от изменения в европейското и българско законодателство;
- 3.2** Да удостовери, че финансовата помощ се използва изключително за целите на проекта, както и че всички активи, придобити по Програма BG04, са използвани единствено и само за целите, предвидени в Програмното споразумение;

- 3.3** Да оказва съдействие на Бенефициента с оглед на успешното изпълнение на дейностите, включително при необходимост от консултиране с Офиса на ФМ на ЕИП по възникнали специфични въпроси.

ЧЛЕН 7

МОНИТОРИНГ

1. Мониторингът се осъществява съгласно правилата и процедурите, подробно списани в Система за управление и контрол на изпълнението по Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“.
2. Бенефициентът подлежи на мониторинг по време на и във връзка с изпълнение на дейностите по Проекта съгласно приложимите разпоредби на Общите условия.

ЧЛЕН 8

АРХИВ

1. Бенефициентът е длъжен да съхранява документацията по Проекта за срок от минимум 5 години (в случаите на предоставяне на минимална помощ срокът за съхранение на документацията е 10 години) след одобрението на Окончателния отчет и не по-късно от предвидения срок по българското законодателство. При образуване на административни, досъдебни или съдебни производства, свързани с изпълнението на Проекта, Бенефициентът е длъжен да съхранява документацията най-малко 1 година след датата на приключване на образуваните производства.

ЧЛЕН 9

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Изменения и допълнения към настоящия Договор могат да бъдат правени единствено по взаимно съгласие между страните, изразено в писмена форма.
2. Независимо от предходната разпоредба, Програмният оператор има право едностранно да променя Общите условия и съдържанието на образците, публикувани на страницата на Програма BG04. В случай на промяна в някой от тези образци, Програмният оператор уведомява Бенефициента в срок от минимум 14 дни преди датата на влизане на предвидената промяна в сила.
3. Програмният оператор изпраща уведомления до Бенефициента посредством електронно съобщение на посочения от Бенефициента електронен адрес.
4. Програмният Оператор и Офисът на ФМ на ЕИП не носи никаква отговорност във връзка с изпълнението на дейностите.

5. Кoresпонденцията, свързана с настоящия Договор, е в писмена форма, съдържа регистрационния номер на Проекта и следва да бъде изпращана на следните адреси:

ЗА ПРОГРАМНИЯ ОПЕРАТОР:

Министерство на енергетиката

Ръководител на Програмния оператор по

Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“

гр. София, п.к. 1052,

ул. „Триадица“ 8.

ЗА БЕНЕФИЦИЕНТА:

Община Ардино,

гр. Ардино, Област Кърджали,

ул. „Бели брези“ № 31.

6. При противоречие между клаузите на Договора и тези на Приложенията, с предимство се прилагат разпоредбите на Договора. В случай на противоречие между разпоредбите на Общите условия и тези на другите приложения, с предимство се ползват Общите условия. При несъответствие между Приложение А (Формуляр за кандидатстване) и Приложение В.1. (Бюджет на проекта) с предимство се прилага Приложение В.1.
7. За неуредените в настоящия Договор въпроси се прилагат разпоредбите на действащото българско и общностно законодателство и разпоредбите, свързани с ФМ на ЕИП 2009-2014.
8. Настоящият Договор е съставен в 2 (два) оригинални екземпляра на български и 2 (два) оригинални екземпляра на английски език – по един за Програмния оператор и един за Бенефициента. В случай на несъответствие между текста на двата езика, водещ е английският език.

Приложения – неразделна част от настоящия договор:

Общи условия

Приложение А: Формуляр за кандидатстване

Приложение А1: План за изпълнение на проекта

Приложение В1: Бюджет на проекта

Приложение В2: Източник на финансиране (ако е приложимо)

Приложение С: Автобиографии на екипа за организация и управление на проекта

Приложение D: Декларация на Кандидата и Партньора/ите

Приложение E: Декларация за държавни и минимални помощи (ако е приложимо)

Приложение F: Споразумение за партньорство

Приложение G: Декларация относно статута по ЗДДС

Приложение H: Формуляр за финансова идентификация

Приложение I: Декларация за нередности

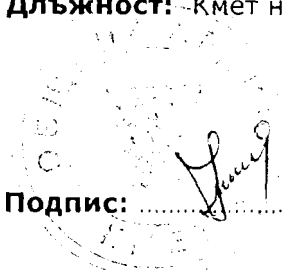
Приложение 1: Искане за плащане

За Бенефициента:

Име: Ресми Мурад

Длъжност: Кмет на Община Ардино

Подпис: .....

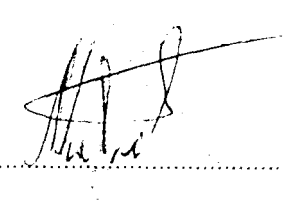

За Програмния Оператор :

Име: Антон Павлов

Длъжност: Ръководител на Програмния оператор

Подпис: .....

Дата: 18.08.2015 г.

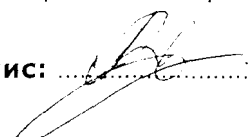
*Упълномощаване № 2236
дн 17.08 2015 г.*

Дата: 18.08.2015 г.

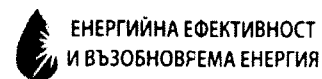
Име: Люба Грозданова

Длъжност: главен експерт, дирекция „ФУС“
лице с право на втори подпис

Подпис: .....

Дата: 18.08.2015 г.

**ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2009-2014
МИНИСТЕРСТВО НА ЕНЕРГЕТИКАТА**

ПРОГРАМА BG04 „ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ И ВЪЗОБНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ“

ПРОЦЕДУРА BG04-02-03

**„ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВЪЗОБНОВЯЕМА
ЕНЕРГИЯ В ОБЩИНСКИ И ДЪРЖАВНИ СГРАДИ И ЛОКАЛНИ ОТОПЛТЕЛНИ СИСТЕМИ“**

ОБЩИ УСЛОВИЯ

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

I. ПРАВНА УРЕДБА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ

Задължителната за прилагане правна уредба за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по настоящия Договор се установява от следните документи:

1. Регламент относно изпълнението на ФМ на ЕИП 2009-2014 (Регламента);
2. Меморандум за разбирателство относно изпълнението на ФМ на ЕИП 2009-2014 между Република България и Исландия, Княжество Лихтенщайн и Кралство Норвегия;
3. Система за управление и контрол на изпълнението на Програма BG04;
4. Ръководството на Бенефициента;
5. Други правила и указания, приети от Комитета на ФМ.

II. ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА БЕНЕФИЦИЕНТА

Чл. 1. Бенефициентът е длъжен да изпълни Проекта във вида, в който е одобрен за финансиране, съгласно сключения Договор за безвъзмездна финансова помощ, с оглед осъществяването на заложените в него цели, дейности и резултати. Проектът (проектното предложение с всички съпътстващи го приложения) представлява неразделна част от Договора за безвъзмездна финансова помощ, наричан по-нататък за краткост „Договора“.

Чл.2. Бенефициентът изпълнява проекта с грижата на добър стопанин, при спазване на изискванията за ефикасност, прозрачност и старание, в съответствие с най-добрите практики в съответната област, като осигурява спазването на принципите на добро финансово управление и Договора.

Чл.3. Бенефициентът се ангажира да мобилизира всички свои финансови, човешки и материални ресурси, необходими за цялостното и точно изпълнение на Проекта.

Чл.4. При изпълнение на възложения му Проект, бенефициентът стриктно съблюдава разпоредбите на европейското и национално законодателство, както и всички указания на Сертифициращия орган, изискванията на Офиса на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП), методическите ръководства на Националното координационно звено (НКЗ) действащи по време на изпълнение на дейностите по проекта.

Чл.5. Бенефициентът изпълнява задълженията си самостоятелно или съвместно с един или повече партньори, ако такива са посочени в описанието на проекта. Партньорите участват в изпълнението на проекта и техните разходи са допустими на същото

основание както разходите, направени от Бенефициента. Основната част от проекта се осъществява от бенефициента и ако е приложимо, от неговите партньор/и.

Чл.6. (1) Бенефициентът има право да възлага извършването на част от дейностите по проекта, ако тяхното естество изисква това и възлагането им е предвидено в одобрения за финансиране проект.

(2) Дейности, които не са предвидени и одобрени за възлагане в рамките на проектното предложение и бюджета на проекта, но възникват по време на изпълнението на проекта, се възлагат за сметка на бенефициента.

(3) Обемът на възлаганите услуги не може да надвишава предвидените и одобрени в бюджета на проекта средства за възлагане.

(4) Бенефициентът е длъжен при избора на изпълнител/и по проекта да спазва изискванията на чл. 7.16 от Регламента за изпълнение на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009 -2014 (наричан по-долу в текста Регламента) и действащото приложимо национално законодателство, по-специално Закона за обществените поръчки (ЗОП), а в случаите, в които бенефициентът не се явява възложител по чл. 7 от ЗОП - ПМС 118/2014 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм.

(5) В случаите, когато стойността на стоките и услугите е под определените в приложимото национално законодателство стойностни прагове, при избора на изпълнител бенефициентът е длъжен да осигури спазването на най-добрите икономически практики, равнопоставеност и честна конкуренция между потенциалните доставчици, отчетност и оптимално използване на средствата по Програмата.

(6) Програмният оператор има право да упражнява предварителен и/или текущ и/или последващ контрол върху процедурите за избор на изпълнители по проекта. На предварителен контрол подлежат и измененията на договорите, сключени с избраните изпълнители.

Чл.7. (1) Бенефициентът и Програмният оператор са единствените страни (наричани за краткост "страните") по договора. Програмният оператор (Наричан в този договор и „Оператора/Операторът“) не е в договорни отношения с партньорите или изпълнителите на Бенефициента. Само Бенефициентът е отговорен пред Програмният оператор за изпълнението на проекта. Правата и задълженията на Бенефициента по договора не могат да бъдат прехвърляни или възлагани на трето лице.

(2) Програмният оператор и Офисът на ФМ на ЕИП не отговарят за причинени вреди от персонала или имуществото на Бенефициента през време на изпълнението на Проекта или като последица от него. Бенефициентът не може да иска промяна на бюджета на проекта или други видове плащания за компенсиране на такива вреди.

(3) Бенефициентът поема цялата отговорност към трети лица, в това число и отговорност за вреди, причинени от тези лица по време на изпълнение на проекта или като последица от него. Програмният оператор и Офисът на ФМ на ЕИП не носят отговорност, произтичащата от искове или жалби вследствие нарушение на нормативни изисквания от страна на Бенефициента, неговите служители или лица, подчинени на неговите служители, или в резултат на нарушение на правата на трети лица.

Чл. 8. Програмният оператор управлява процеса по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на Бенефициента за изпълнението на заложените дейности по Проекта, като плащанията се извършват чрез преводи от банкова сметка на Програмния оператор в указаните в Договора между Програмния оператор и Бенефициента размер, срокове и условия на предоставяне.

Чл. 9. Бенефициентът е длъжен да осигури собствен принос за финансиране на Проекта от собствени или партньорски средства, когато това е предвидено в Договора и в съответствие с договорения размер.

Чл. 10. (1) По отношение на безвъзмездната финансова помощ, предоставяна в рамките на Програмата, спрямо Бенефициентите и Партньорите по проекти се прилагат правилата (ако е приложимо) за минимална помощ („de minimis“ aid) съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (ОВ, L 352 от 24.12.2013 г.). При промяна в посочения Регламент, Програмният оператор ще прилага актуалните към момента на подписване на Договора за безвъзмездна финансова помощ с Бенефициента изисквания.

(2) Съгласно посочения Регламент максимално допустимият размер на минимална помощ, получена от едно и също предприятие (ако е приложимо) съгласно определението на чл. 2, параграф 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията, независимо дали в качеството ѝ на Бенефициент, или на Партньор по проект, не трябва да надхвърля сумата от 200 000 евро, или 391 166 лева, за три последователни данъчни години, независимо от нейната форма или източник на придобиване.

(3) Минимална помощ не може да бъде предоставяна в случаите, в които са налице изключенията, предвидени в чл. 1 от Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията.

(4) Обстоятелствата, свързани с режима за минимални помощи, се декларират в Декларация за държавни и минимални помощи, подписана от Бенефициента и от всеки Партньор.

(5) При Решение на Европейската комисия за възстановяването на неправомерно предоставената помощ, бенефициентът дължи възстановяването ѝ заедно с лихва, начислена за периода от датата, на която неправомерната помощ е била на разположение на получателя, до датата на нейното възстановяване. Размерът на лихвата се определя от Европейската комисия. Принудителното събиране на невъзстановената помощ е по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от органите на Националната агенция за приходите.

Чл. 11. (1) Програмният оператор прилага процедура за верифициране на разходите в срок до 40 работни дни от получаване на искането за плащане от Бенефициента.

(2) Програмният оператор спира срока за верификация, когато са необходими разяснения, корекции и/или допълнителна информация, като писмено уведомява Бенефициента за това. След получаване на изисканите разяснения, корекции и/или допълнителна информация, срокът продължава да тече от деня, следващ деня, на който е получена изисканата информация.

(3) В случаите, когато се извършват допълнителни проверки от Програмния оператор (включително проверки на място), при които от Бенефициента не се изискват допълнителни разяснения, корекции или допълнителна информация, срокът за верификация спира да тече до приключване на проверката, но за не повече от 10 работни дни, за което Програмният оператор уведомява писмено бенефициента. В случай, че за вземане на решение от страна на Програмния оператор е необходимо становище/документ от друг орган, срокът за вземане на решение се удължава с нормативно определения срок за издаване на съответното становище/документ или до получаване на становището/документа от съответния орган.

(4) При случаи на данни за нередности или установени нередности, Програмният оператор спира срока за верификация и плащане до изясняване на обстоятелствата, свързани с нередността, за което писмено уведомява Бенефициента.

Чл. 12. Верифициране на разходи за **междинни плащания се извършва** при наличие на извършени разходи по Проекта и след подаване на искане за плащане по образец (**Приложение 1**), както и представяне на Междиен технически доклад по образец (Ръководство на бенефициента), Финансов отчет по образец (Ръководство на бенефициента) и декларация за допустимост на разходите по образец (Ръководство на бенефициента). Собственият принос (ако е приложимо)/публичните средства на

Бенефициента се изчисляват при верифициране на всяко искане за плащане като процент от общо верифицираните допустими разходи по проекта.

Чл. 13. (1) Верифициране на разходи за окончателни **плащания се извършва** при наличие на извършени разходи по Проекта и след подаване на искане за плащане по образец (**Приложение 1**), както и представяне на Окончателен технически доклад по образец (Ръководство на бенефициента), Финансов отчет по образец (Ръководство на бенефициента) и декларация за допустимост на разходите по образец (Ръководство на бенефициента), в рамките на два месеца след срока за изпълнение на проекта съгласно договора.

(2) Окончателният размер на собствения принос (ако е приложимо)/размера на безвъзмездната финансова помощ на Бенефициента се изчислява при верифициране на окончателното искане за плащане като процент от общо верифицираните допустими разходи по проекта. Размерът на безвъзмездната финансова помощ се изчислява от Програмния оператор, като от общо верифицираните допустими разходи по Проекта се приспадне собственият принос (ако е приложимо)/размера на безвъзмездната финансова помощ на бенефициента, направените авансови и междинни плащания, и генерираните приходи при изпълнението на проекта. При окончателно плащане се извършва и проверка на процентните ограничения на отделните видове разходи за целия период на изпълнение на проекта.

Чл. 14. Програмният оператор верифицира разходи за организация и управление, само когато в искането за плащане са отчетени или са верифицирани разходи за други дейности, доказващи напредъка по изпълнение на проекта.

Чл. 15. Програмният оператор уведомява писмено Бенефициента за верифицираните и неверифицираните разходи, като посочва конкретните причини, поради които те не са верифицирани.

Чл.16. Програмният оператор администрира превеждането на исканата от Бенефициента сума до размера на одобрените съгласно Договора допустими разходи, приспадайки договорения размер на осигурения от Бенефициента собствен принос (ако е приложимо).

Чл. 17. Програмният оператор осъществява плащанията по договора, както следва:

1. Авансово плащане се извършва в срок от 10 работни дни след подаване на искане за авансово плащане от Бенефициента и представяне на запис на заповед за сума в размер на авансовото плащане;

2. Междинни плащания се извършват в срок от 10 работни дни след одобряването от Програмния оператор на представените от Бенефициента с искането за плащане междинни технически доклади и финансов отчет съгласно чл. 12, ал. 1;

3. Окончателно плащане се извършва в срок от 10 работни дни след одобряването от Програмния оператор на представените от Бенефициента с искането за плащане окончателни технически доклади и финансов отчет съгласно чл. 13, ал. 1.

Чл. 18. Доклад за външен одит, изготвен от регистриран одитор, се прилага към всяко искане за окончателно плащане (ако е приложимо съгласно изискванията в насоките за кандидатстване).

Чл. 19. Програмният оператор извършва плащанията в лева и/или евро по отделна банкова сметка на Бенефициента, посочена във Формуляра за финансова идентификация.

Чл. 20. Плащанията се извършват в български лева и/или в евро при спазване на фиксирания курс на БНБ: 1 евро = 1,95583 лева.

Чл. 21. Максималният размер на авансовото и на междинните плащания е указан в Плана за отчитане на Бенефициента и превод на средства (приложение към Ръководство за бенефициента), при който разпределението на плащанията се извършва съобразно следната схема:

Авансово плащане	Междинни плащания	Окончателно плащане
До 30 %	До 80 % (кумулятивно с авансовото плащане)	До 20 %

Общият размер на авансовото и междинните плащания не може да надхвърли 80 % (осемдесет на сто) от размера на безвъзмездната финансова помощ.

Общият размер на междинните плащания се изчислява като заявеният аванс се приспадне от 80 % от размера на безвъзмездната финансова помощ.

Чл. 22. (1) Размерът на междинните плащания може да бъде намален в съответствие с установените при приемане на междинни технически доклади и финансови отчети размери на неизразходвани средства.

(2) Размерът на окончателното плащане се определя въз основа на одобрения от Програмния оператор окончателен размер на безвъзмездна финансова помощ, от който се приспадат направените плащания (авансово и междинни).

Чл. 23. При установяване на неизпълнение на договорните задължения от страна на Бенефициента, Програмният оператор има право да вземе превантивни мерки, които се изразяват във временно спиране на плащанията без предизвестие.

Чл.24. В случай на прекратяване на действието на Договора, поради неизпълнението му от Бенефициента, Програмният Оператор може да изиска пълно или частично възстановяване на вече изплатените като целева безвъзмездна финансова помощ суми. Програмният оператор уведомява Бенефициента относно констатираното неизпълнение и му дава възможност да изложи мнението си по него.

Чл. 25. Бенефициентът е длъжен да използва полученото финансиране единствено за покриване на разходите по осъществяването на Проекта в съответствие с Одобрения бюджет и клаузите на настоящите Общи условия и Договора.

Чл. 26. (1) Ако Проектът не е изпълнен или е изпълнен неточно, непълно или със закъснение, Програмният оператор може с надлежно мотивирано решение да откаже да изплати безвъзмездната помощ или да намали първоначално предвидения размер на безвъзмездната финансова помощ съразмерно на действително изпълнената част от Проекта при условията на настоящите Общи условия и Договора.

(2) Бенефициентът има право да подаде писмено възражение до Програмния оператор срещу горното решение на Програмния оператор в срок до 15 работни дни от неговото получаване, към което следва да приложи всички доказателства, които сметне за необходимо.

Чл. 27. (1) При предсрочно прекратяване на Договора Бенефициентът изготвя Окончателен технически доклад и окончателен финансов отчет и Въпросник със статистическа информация за финансиран проект (когато това е приложимо).

(2) Бенефициентът има право да получи само такава част от безвъзмездната финансова помощ, която отговаря на реално изпълнената част от Проекта, която е одобрена като такава от Програмния Оператор по надлежния ред.

(3) Не се покриват разходи, свързани с договори, които следва да бъдат изпълнени след прекратяването на Договора.

Чл. 28. (1) Правото на собственост, включително правата на интелектуална собственост, върху резултатите от проекта, докладите и други документи, свързани с него, както и върху придобитите активи, ако има такива, възникват за Бенефициента.

(2) Бенефициентът е длъжен да предоставя на Програмния оператор, Сертифициращия орган, Комитета на ФМ, НКЗ, националните одитиращи органи и одитиращите органи на

страните-донори правото да използват свободно и съобразно обхвата на проверката всички документи, свързани с проекта, независимо от формата им.

(3) Бенефициентът гарантира, че изискванията на ал. 2 се упражняват при еднакви и равни условия по отношение на неговите партньори и изпълнители на дейностите по проекта.

(4) Бенефициентът се задължава да осигури устойчивост на резултатите по договора за срок от минимум 5 години след приключването на договора. В рамките на този срок Бенефициентът е длъжен да изпълнява задължението си да не прехвърля правото на собственост върху обекта, изграден в резултат на инвестицията по настоящия договор, да не променя предназначението на активите, придобити в резултат на изпълнението на проекта, както и да не сключва договори от всякакъв характер с трети лица и/или извършва други действия, които биха могли да доведат до значително изменение на проекта.

(5) Бенефициентът се задължава да застрахова обекта на инвестицията и оборудването на стойност над 5 000 евро (9 779,15 лева по фиксирания курс на БНБ 1 евро = 1.95583 лева) срещу кражби, умишлени действия на трети лица, пожар и други природни бедствия и други подлежащи на застраховане инциденти за периода на проекта и за минимум 5 години след приключване на проекта.

III. ОТЧИТАНЕ НА БЕНЕФИЦИЕНТА

Чл. 29. (1) Бенефициентът е длъжен да спазва изискванията за прозрачност, отчетност и добро управление. Бенефициентът е длъжен да отговаря на следните изисквания за водене на отчетност:

1. Да използва подходяща електронна система за документиране и счетоводно отчетане на договора, която да поддържа адекватна счетоводна аналитичност, включително по извършвани икономическа и неикономическа дейности (ако е приложимо) за всички свързани с проекта трансакции и да позволява генерирането на индивидуални счетоводни отчети по конкретния проект;

2. Счетоводната система може да е самостоятелно обособена за целите на проекта или да е неразделна част от текущата счетоводна система на Бенефициента, но да поддържа адекватна счетоводна аналитичност, която да е достатъчна за установяване и проследяване на всички приходи и разходи по проекта и позволяваща генерирането и изготвянето на самостоятелни отчети по проекта;

3. Счетоводната отчетност трябва да позволява генерирането на счетоводни отчети за осъществените разходи през отчетните периоди по бюджетни линии на Проекта общо, в това число допустими разходи.

4. Да осигури функциониране на адекватна система на вътрешен контрол, даваща възможност да се проследи целият процес на изпълнение на договора от одобряването на проекта, приемането, извършването на допустимите разходи, финансовото управление, мониторинг, верифициране на разходите, одит и оценка, свързани с изпълнението на Проекта.

5. Да води точна, вярна и редовна документация и отчетност и да осигури на база на системата си на документация и счетоводна отчетност необходимите счетоводни отчети, в съответствие със Закона за счетоводството (извлечения от главната счетоводна книга, оборотна ведомост, ведомости за заплати и друга счетоводна информация).

6. Осъществява текущо хронологично, двустранно и аналитично счетоводно записване на всички приходи и разходи по Проекта в съответствие със Закона за счетоводството, приложимите счетоводни стандарти, счетоводната му политика и настоящите Общи условия.

(2) Счетоводната отчетност трябва да позволява генерирането на счетоводни отчети за приходите по Проекта, включително и лихвите по указаната за целите на Проекта банкова сметка и приходи от стопанска дейност.

(3) Бенефициентът следва да задължи своите партньори да прилагат същите или аналогични на горните изисквания за водене на счетоводната отчетност по Проекта.

Чл. 30. (1) Бенефициентът е длъжен да предоставя на Програмния оператор пълна отчетност относно изпълнението на Проекта, която включва изготвянето и представянето на финансовите отчети и техническите доклади (междинни и окончателен) за изпълнението на Проекта, включващ съответни приложения (ако е приложимо).

(2) Периодите на отчитане пред Програмния оператор се определят в План за отчитане на Бенефициента и превод на средства (приложение към Ръководството на бенефициента).

(3) Бенефициентът се съобразява със следните срокове, съгласно глава 8 от Регламента:

Период на докладване	Срок за подаване на доклади	Индикативен срок за получаване на финансирането
----------------------	-----------------------------	---

1 януари – 30 април	до 10 май	до 10 септември
1 май – 31 август	до 10 септември	до 10 януари
1 септември – 31 декември	до 10 януари	до 10 май

(4) Максималният срок за представянето на докладите е до 10-то число на месеца следващ изтичането на съответния период за докладване. В случаите когато последният ден от срока е неприсъствен, докладите следва да бъдат представени до последния присъствен ден преди изтичането на срока.

Чл. 31. (1) Бенефициентът е длъжен да изготви Междинни финансови отчети и технически доклади и Окончателен финансов отчет и технически доклад в съответствие с приложените към Ръководството на бенефициента образци. Данните за разходите, включително допустимите разходи съгласно Общите условия по отделните бюджетни линии, направени по Проекта, следва да бъдат отразени във финансовите отчети в съответствие със счетоводната отчетност на Бенефициента и на неговите партньори.

(2) Финансовите отчети трябва да са придружени от изискваната съгласно настоящите Общи условия документация. Към отчетите се прилагат копия от публикации, материали (писмени и/или аудиовизуални и други), които доказват осъществяването на всяка конкретна дейност, описана в отчета.

(3) При изготвянето на съответните отчети и доклади за изпълнение на проект следва да бъдат спазени всички условия за допустимост на разходите, съгласно глава 7 от Регламента.

(4) Окончателният финансов отчет трябва да съдържа пълна информация за всички аспекти на изпълнението на Проекта.

(5) Окончателният финансов отчет може да бъде представен в срок до 2 месеца след изтичане на срока за изпълнение на Проекта.

(6) Непредставянето на Окончателен финансов отчет представлява основание Програмният оператор да вземе решение за едностранно прекратяване на Договора поради виновно неизпълнение от Бенефициента и за претенция за възстановяване на изплатеното финансиране по Проекта.

Чл. 32. Финансовите отчети и техническите доклади на Бенефициентите се попълват на български език и на английски език. Описанията на извършените разходи и разходооправдателните документи на чуждестранни партньори се допуска да бъдат на английски език. Въпросникът със статистическа информация за финансиран проект задължително се попълва на английски език.

Чл. 33. (1) Програмният оператор уведомява Бенефициента относно решението си за приемане на отчети в срок до 20 работни дни след получаването на Междинен технически доклад и финансов отчет и в срок до 30 работни дни след получаването на Окончателен технически доклад и финансов отчет.

(2) При поискване на разяснения, поправки или допълнителна информация срокът по ал. 1 започва да тече отново от датата, на която Бенефициентът е предоставил изискваната информация.

(3) Приемането на окончателен финансов отчет на Бенефициент се извършва след приключване на одиторска проверка, извършена с външен одит.

Чл. 34. (1) При провеждането на мониторинг по изпълнението на Проекта, финансов одит или друга проверка Бенефициентът е длъжен да предостави цялата информация или документация във вида, в който е поискана, в срок до две седмици от нейното поискване.

(2) При възникване на затруднения, Бенефициентът е задължен своевременно да уведоми Програмния оператор и да се консултира с него за възможно удължаване на срока.

(3) Програмният оператор уведомява Бенефициента при планирани от него посещения с цел мониторинг най-малко две седмици преди датата на посещението.

(4) Бенефициентът е длъжен да предостави на Програмния оператор документацията за избор на изпълнители за осъществяване на предварителен и/или текущ и/или последващ контрол.

(5) Мониторинг се осъществява от НКЗ; Комитетът на ФМ; Сертифициращия орган и от Програмния оператор.

(6) Одит се осъществява от Одитен орган; Сметна палата; Офиса на генералния одитор на Норвегия.

Чл. 35. Предварителният, текущ и последващ контрол бива документален контрол, проверки на място, мониторингови посещения и одити.

Чл. 36. Контролът може да бъде осъществяван на място при Бенефициента и/или Партньора и на мястото/местата на изпълнение на дейностите по проекта.

Чл. 37. (1) С оглед изпълнението на изискванията за документална обосновааност на разходите Бенефициентът и неговите Партньори (при наличие на такива) трябва да осигурят следната документация:

- 1.** Доказателства за извършени плащания, като банкови извлечения, платежни нареждания, разходни ордери и други;
- 2.** Доказателства за извършени покупки, като фактури, квитанции, билети и други;
- 3.** Доказателства за разходи за възнаграждения – декларация за отработено време по Проекта (по образец), трудов договор и ведомост за заплата (фиш), граждански договор, хонорарен лист, сметки за изплатени суми, справки за изплатени възнаграждения, информация за декларираните и внесени осигуровки и данъци и др.;
- 4.** Доказателства за получаване на стоки и услуги, като приемо-предавателни протоколи, складови разписки, при закупено оборудване, документи за въвеждане на доставеното оборудване в експлоатация, договори за услуги, приемо-предавателни протоколи, удостоверяващи изпълнението на услугите, копия от всички продукти, изготвени във връзка с изпълнението на договора и други;
- 5.** Доказателства за поети ангажименти, свързани с изпълнението на Проекта – договори, заявки и формуляри за поръчки;
- 6.** Доказателства, свързани с определянето на разходи за гориво – пътен лист на изминатия пробег или пътна книжка на автомобила, среден разход на гориво, фактури за заредено гориво;
- 7.** Доказателства за организиране на конференции, обучения, консултации и други дейности по Проекта - програма с лектори, теми и времетраене; списъци с участниците, съдържащи трите имена, адрес, телефон, имейл, организация и подпис, снимки- зала, участници, лектори; доклади от/за конференцията/семинара; публикации в пресата и др.;
- 8.** Доказателства за спазване на приложимото българско законодателство при избор на доставчик на стоки и услуги. Пълен набор от документи, потвърждаващи подготовката и провеждането на процедурите за избор на такива;
- 9.** Доказателства, свързани с допустимостта на разходите за ремонт и реконструкция – договор за строителство; количествено-стойностна сметка (КСС); договор за услуга с изпълнител; разрешение за строеж; копие от Заповедна книга; протокол за приемане на извършена работа; пълна строителна документация, съгласно Наредба 2 от 31 юли 2003 за въвеждане в експлоатация на строежите в Република България и минимални гаранционни срокове за изпълнени строителни и монтажни работи, съоръжения и строителни обекти; окончателен доклад от строителен надзор, съгласно чл. 168, ал. 6 от ЗУТ; разрешение за ползване или удостоверение за въвеждане в експлоатация за строеж; декларации за съответствие на вложените материали, сертификати; декларация в случай на ремонтни дейности; копие от договор за ползване на

нает/предоставен дълготраен актив (със срок минимум 5 години от приключването на проекта).

10. Доказателства, свързани с допустимостта на разходите за консервация, реставрация, адаптация, експониране, реконструкция по автентични данни, пристрояване, конструктивно укрепване и/или други (ако е приложимо).

11. Доказателства, свързани с командировки - Заповеди за командировки (в страната или чужбина, съдържащи всички задължителни реквизити, съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за командировките и специализациите в чужбина), сметка за полагащи се пътни, дневни и квартирни разходи; фактури за нощувки, билети за транспорт и др.

12. Дневник за покупки за съответните данъчни периоди за организации, регистрирани по Закона за данък добавена стойност, които не са ползвали данъчен кредит за доставките на стоки и услуги в рамките на изпълнението на проекта.

(2) Сертифициращият орган може да определи по-подробно методите за потвърждаване на исканията за плащане, като указанията му са задължителни за страните по договора.

Чл. 38. Всички документи във връзка с изпълнението на проекта следва да бъдат изпращани на адрес:

Програма BG 04 "Енергийна ефективност и възобновяема енергия" по ФМ на ЕИП

Министерство на енергетиката

гр. София, п.к. 1000,

ул. „Триадица“ 8.

Чл. 39. (1) Бенефициентът е длъжен да допуска лица оторизирани от Програмния оператор, Комитета на ФМ, НКЗ, Сертифициращия орган, националните одитиращи органи и одитиращите органи от страните-донори при извършването на проверки на изпълнението на Проекта и при провеждането на пълен одит при необходимост. Тези проверки могат да се провеждат в срок до 5 години от датата на извършването на Финалното плащане по Проекта, както и до приключване на евентуални административни, досъдебни или съдебни производства.

(2) За тази цел Бенефициентът се задължава да предостави на оторизираните лица и органи по ал. 1 достъп до местата, където се изпълнява Проекта, в това число и достъп до неговите информационни системи, както и до всички документи и бази данни, свързани с финансово-техническото управление на Проекта, както и да направи всичко необходимо, за да улесни работата им. Документите трябва да се съхраняват на

достъпно място и да са подредени по начин, който улеснява проверката, като Бенефициентът следва да уведоми Програмния оператор за точното им местонахождение.

(3) Бенефициентът гарантира, че правата за извършване на одити, проверки и проучвания ще се упражняват при еднакви и равни условия и правила и по отношение на неговите партньори и изпълнители на дейностите по проекта.

(4) Бенефициентът предоставя информация на Програмния оператор при започването, провеждането и резултатите от всички извършвани проверки по проекта (независимо дали същите се извършват от посочени в настоящия документ органи или от други органи), както и за предприетите корективни мерки.

IV. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ

Общи изисквания

Чл. 40. За да бъдат допустими, разходите за изпълнение на Проект трябва едновременно да отговарят на следните изисквания:

- 1.** Да бъдат извършени от Бенефициента или от негов/и Партньор/и по време на изпълнението на Проекта в рамките на договорения срок – след датата на сключване на Договора за безвъзмездна финансова помощ и преди изтичането на срока на действието му;
- 2.** Да са пряко свързани с предмета на Договора за безвъзмездна финансова помощ и да съответстват на Одобрения бюджет за изпълнението на Проекта, съответно на бюджетното разпределение за конкретния партньор;
- 3.** Да са необходими и пропорционални на изпълнението на допустимите по Проекта дейности. Отчитането на изпълнените дейности трябва да бъде документално обосновано;
- 4.** Да са направени единствено и само с цел постигане на целите и очакваните резултати от изпълнението на Проекта по начин, съвместим с принципите на икономичност, ефикасност и ефективност;
- 5.** Да са удостоверени с необходимите разходооправдателни документи (фактури, договори/или други счетоводни документи), документи за извършени плащания съгласно българското законодателство, както и документи, доказващи получаване на стоки и услуги и извършването на разходи;

6. Да са отразени в счетоводните документи и регистри на Бенефициента или на неговия/ите Партньор/и в съответствие със Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти и принципи;

7. Да отговарят на изискванията на данъчно-осигурителното законодателство;

8. Системата за счетоводна отчетност и вътрешен контрол на Бенефициента и на неговите Партньори трябва да позволява директно идентифициране и проверка на декларираните приходи и разходи по Проекта. Приходите и разходите по Проекта трябва да бъдат обособени отделно и да дават възможност за проследимост на всички стопански операции по проекта и изготвянето на самостоятелни отчети само за целите на проекта.

Чл. 41. (1) Разходите се считат за възникнали, когато са били фактурирани, платени и предметът им е бил изпълнен.

(2) Разходи за амортизация на оборудване се считат за възникнали, когато съответните операции бъдат записани по счетоводните сметки на Бенефициента или на неговия/ите Партньор/и.

(3) По изключение разходите, за които е издадена фактура в последния месец от срока на Договора (който е и последният месец на допустимост), се считат за възникнали в рамките на периода на допустимост само ако са направени в срок до 30 (тридесет) дни след датата на изтичане на срока за изпълнение на дейности по Проекта, посочена в договора.

Чл.42. (1) Допустимите преки разходи са тези разходи, които на база на счетоводната политика и обичайната практика на Бенефициента или на негов Партньор се определят като специфични разходи, пряко свързани с изпълнението на Проекта и които могат да бъдат осчетоводени директно като разходи за изпълнение на заложените дейности по него. По-специално, допустими са следните преки разходи:

1. Разходи за възнаграждения на персонала, назначен за изпълнение на дейностите по Проекта, съответстващи на брутно възнаграждение плюс осигурителните и здравни вноски за сметка на работодателя и другите разходи съгласно българското законодателство. Възнагражденията не следва да превишават тези, които обичайно се покриват от Бенефициента или неговия/ите Партньор/и;

2. Свързаните с разходите за персонал социални осигуровки и данъци трябва да бъдат декларирани и изплатени в съответствие с изискванията на националното данъчно-осигурително законодателство.

(2) Командировъчните разходи за екипа по проекта, ангажиран с изпълнението на Проекта, са както следва:

1. Командировъчни разходи в страната, отчетени в съответствие с изискванията на Наредбата за командировките в страната в рамките на утвърдения бюджетен лимит. Съгласно действащата Наредба за командировките в страната, размерът на дневните разходи е 10,22 евро на ден (равностойност - 20 лева на ден) и 20,44 евро на ден (равностойност - 40 лева на ден) при придружаване на чуждестранен участник в проект. При едnodневна командировка посочените размери са една втора от посочените по-горе разходи.

2. Командировъчни в чужбина, отчетени в съответствие с изискванията на Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина в рамките на утвърдения бюджетен лимит. Разходите за пътуване в чужбина са до размера на самолетен билет – икономична класа, а разходите за дневни и квартирни са до размера на определените дневните и квартирни съгласно Наредбата за служебни командировки и специализации в чужбина за съответните държави.

(3) Разходи за амортизиране на ново оборудване – пропорционална част от амортизацията на използваното в реализацията на Проекта оборудване за периода на използване в съответствие със счетоводната политика на Бенефициента или Партньора в рамките на общоприетите норми.

(4) Разходи за закупуване на материали, консумативи и други материални запаси, пряко необходими за изпълнението на Проекта.

(5) Разходи, свързани с други поръчки, възлагани по Проекта за целите на неговото изпълнение при условие, че възлагането им става в съответствие с действащото приложимо законодателство.

(6) Разходи, пряко произтичащи от изисквания, поставени в Договора за всеки конкретен проект (например за изпълнението на плана за публичност, провеждане на одит, специфично оценяване на дейността, превод).

(7) Разходите за ремонтни дейности и реконструкция се приемат за допустими само в случай, че са пряко свързани с изпълнението на допустимите дейности и постигането на целите по Проекта, в рамките на целево утвърдения за тях бюджет.

(8) Предложеният за ремонт или реконструкция дълготраен материален актив трябва да бъде собствен или нает за най-малко 5 годишен срок от Бенефициента или негов Партньор.

Чл. 43. (1) Допустимите непреки разходи са всички разходи, които не могат да се определят като специфични разходи, пряко свързани с изпълнението на дейностите по Проекта, но които могат да бъдат установени и оправдани от счетоводната система на Бенефициента като направени в пряка връзка с допустимите преки разходи. Те не могат да включват допустими преки разходи.

(2) Размерът на непреките разходи се определя като фиксирана ставка, която не може да надвишава 20 % от общите допустими преки разходи.

(3) Примерни непреки разходи са:

- 1.** режимни разходи (електрическа енергия, топлинна енергия, горива за отопление, вода, охрана, такса смет и други);
- 2.** възнаграждение на Ръководител/Координатор/Технически сътрудник и др.;
- 3.** комуникационни разходи (телефон, интернет, пощенски разходи и други) свързани с дейностите по проекта;
- 4.** други административни разходи, необходими за успешното приключване на Проекта, разходи за труд на подкрепящ персонал; персонал, отговарящ за управлението на структурата на Бенефициента, без да е ангажиран пряко в изпълнението на Проекта, често използвани активи, др.

Списъкът не е изчерпателен, но в същото време неговите точки представляват най-често използваните видове непреки разходи.

(4) Непреките разходи за възнаграждения на Ръководител/Координатор/Технически сътрудник и др. по Проекта трябва да съответстват на действително заплащаното възнаграждение плюс осигурителните вноски. Възнагражденията и свързаните с тях разходи не трябва да превишават тези, които обикновено се изплащат от Бенефициента и/или Партньора/ите.

(5) Режимните разходи са допустими, ако се базират на реални цени и са определени на пропорционална база в съответствие с обоснован, честен и разумен метод.

Чл. 44. Следните разходи няма да бъдат приемани като допустими:

- 1.** Лихви върху задължения, такси за обслужване на дълг и неустойки за забавено плащане;
- 2.** Такси за финансови трансакции и други чисто финансови разходи, с изключение на разходите, свързани с отчети, изисквани от Програмния Оператор (например такси за поддържане на банкова сметка по Проекта);
- 3.** Провизии за загуби или потенциални бъдещи задължения;